

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

társadalmi és közgazdasági hetilap.

A „Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület” hivatalos közlönye.

== Megjelenik minden vasárnap. ==

Előfizetési ár:

Égés éve 6 kor. idősebb 3 kor. egy-éves 20 fillér.
Előfizetési pénzek és reklámhirdetési Hirschl N. könyvnyomdája küldendők.

Feladvány szerkesztő:

SINKOVICH ELEK

Kiadó: A Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület.

Kéziratok, levelek a egyéb szerkesztésig közlemények a lap szerkesztőségébe küldendők.

Hirdetési díj: 4 hasábon hetente egyszeri hirdetésnél 20 fillér, havi hirdetésnél soronként 12 fillér. Nyitlert papíra 80 fillér.

Szent István napján.

Ezerszám tódul az emberiség a fővárosba e napra, hűségesen elzarándokol a magyar ember az ország szívébe és itt Budavarába, hogy az első magyar alkotmányos fejedelem és a magyar kereszténység megalapítója emléke iránt kegyeletet méltóna lője.

Ott látjuk majd az ország főméltóságait, amint fedetlen fővel, az egyszerű néppel egy sorban haladnak. Kimondhatatlan jó benyomást gyakorol e látvány a nézőre. Mintha új születnének, oly érzés fog el bennünk.

Hordozzák előttünk ami dicső Szent Istvánunk Szent Jobbját: lássuk és csodáljuk mindig és mindenkoron, örökké buzdítson bennünket jó és nemes tettek elkövetésére, tanítson meg az igaz keresztény felebaráti szeretetre.

Ez az összehúzóerő, ez az egy nemzetnek volt jótevője, főerősége. Az Urstén csodát mivelt, hogy meghagyta épségben nekünk azt a jobbot, amelylyel annyi jótett, áldás fűződött

egybe; meghagyta nekünk, hogy tanuljunk és okuljunk ebből, amíg csak magyarok leszünk.

Édes hazánk, mely annyi veszélyen és megpróbáltatáson ment keresztül, a Szent István ünnepet egészen magáénak foglalja le.

Több mint kilencszáz esztendeje, hogy Szent István fejedelem fejérette a pápa ajándékozta koronát és fölvetette az apostoli királyi czimet. A kereszténység szilárdította meg a magyar nemzet lételet, a keresztény hit vetette meg nemzetünk erős alapját és ezt Szent Istvánnak köszönhetjük.

A keresztény civilizáció, a keresztény felvilágosodottság megtermé gyümölcsét; s a magyar nép áthatva e vallásos tanoktól, áldásosan dolgozik a király, a magyar föld és a saját maga javára.

Tudjuk a történelemből, hogy minő titáni harcokat, emberföltöti küzdelmeket kellett vívniuk a multban, s hogy annyszer megóvott bennünket az Ég a végzet csapásai ellen, ezt mi egyedül és kizárólag a keresztény

vallásnak és e vallás böles tanainak köszönhetjük. A legjobb vért minden rossz és gonosz ellen a vallás.

A vallás üdvözítői, tanai emelik föl az embert, ez nyújt vigaszt a csüggedőnek, reményt a kétkedőnek, megnyugvást a kétségbeesettnek. A vallás tisztítja meg az embert a salakotól, szennytől, ami a földön hozzatapad. A vallás megtanít a szépre, jóra és nemesre, ez önt belénk bizalmat, akaratot; önértet.

Rajta legyünk tehát, hogy ne hagyjunk senkit tévelyegni a rengeteg vadonban, hanem mutassuk meg a helyes irányt, a valódi utat.

E szent napon emelkedjünk föl egy perczre legalább gondolatban Szent István nagy lelke elé és rakjuk le előtte szívünk mélyéből eredő hálás fiui hódolatunkat; lássa, hogy népe, a magyar nemzet még fennáll és fennállani fog.

Kondulnak a harangok ünnepélyes méltósággal. Jönnek hosszú sorban ezifra ruhájú nagy urak, egyszerű paraszt emberekkel vegyest.

TÁRGA.

Csevegés a táplálkozásról.

A „Muraszómbat és Vidéke” eredeti tárgya.

Az ember számára a szükséges tápanyagot az állat- és növényország szolgáltatja; azonban a szükséglettől kényszerítve az ember mindenhez kap, ami a természet három országában számára kínálkozik.

Az Orinok partlakója mohón nyeli a sárga agyagot; Uj-Caledonia szülöttje megemésztí a szalonnakövet; Jáva szigetén józueen fogyasztják a vereföldből készült pogácsát.

Az étvágy, melylyel az ember fáradságának gyümölcsét józueen elkölti, azon kellemes érzet, mely az evést élvezetté teszi; hatalmas fűszer, mely izletlensé teszi a legsilányabb falatot is.

A chinainak az ugynevezett tarka leves nem is izlik, ha csak bőven el nincs látva heruyokkal, gilisztákkal; ott megeszik a patkányt, záptojást, egeret, macskát, kigyót. Csomogójuk a bambuszszádb bele, madarak fészke, tengeri kutya körme.

Az arab megeszi az oroszánt, mint a régi németek a medvét. melynek húsá szerintők a birkával vetékedik.

A déli szigetek lakóinál a kutyahús valóságos

csomogó; a carthagoiak és mexikóiak e cözra az ebeket hizlalták is.

A régi arab józueen megette a puszta hajúját, a tevét; a négerék az elefántot és a lovat, melyet megizlelni Európában igen sokáig tiltva volt.

A rómaiak a sertést száritott fűgövel hizlalták, a vadászót egészen sülvé adták az asztalra. Megtörtént, hogy az ily sertés egyik fele főtt, a másik sült volt és ha belesje apró szárnyasokkal volt megtöltve, akkor trójai sertésnek neveztek. Cyrus katosái a vadszamar húsát jobbnak találták a szarvasénál.

Brazília lakói szivesen elköltik a majomhúst, melytől Humboldt Sándor megundorodott.

A krokodil húsát a négerék nagyon dicsérik. Délamerikában a csörgő és óriáskigyó húsát a kappannak eléje teszik. Keletindianában a szárnyas egeret egy uszik, mint Arabia és Afrikában a sásákát. Japánban a nadály kirántva jó izű fésat; az olasz sem irgalmaz a macskának.

Apor Péter szerint régi időben magyar gyomrohoz illőbb eledelet nem volt, mint a savanyu káposzta, pirított szalonna és friss sertés hússal. E növény nemelyek szerint a súly ellen hathatós orvoszer.

A természetbúvárok közül többen állítják, hogy az első emberek kizárólag növényvel táplálkoztak és csak a viszón után, midőz a légkör hove te-

temesen csökken, kaptak rá a husevésre, mely az élet tevékenységét emeli ugyan, de gyorsabban fel is emésztí. A meleg vidékek lakosai szerintők ma is a húsó gyümölcsöt és növényvedveket a hidegobb éghajlat lakosai ellenben inkább a húst és forráson átmett italokat kedvelik.

Mások e nézetnek ellenmondanak, mert szerintők, hogy az ember vegyes étkekkel táplálkozik, utalják a fogai; szemfogak husevésre és növényevő, valamint őrlőfogak a husevőállatoknál; míg az ember állkapcájában mindezen fogak fel találhatók, ami bizonyosan nem ok nélkül van így. Homer hősei nem voltak az eledeleken kényesek és válogatók; halat, vadhúst nem ettek, hanem ökröt, ürüt, kecskét, malacot vágtak le és még véresen buzták a nyársra, vagy pedig öblös üstökben főzték, sütötték. A lisztet kovász nélkül hússal gyúrták össze, igen tápláló téstát készíten belőle.

A régi rómaiaknál törvény korlátozta az étel és italban való kihágást. Az ebéd főtt hús és zöldségből állott. Vendégséget csak a hó első és ötödik napján, valamint vásár alkalmával volt szabad adni.

Hajúan a tehetőséknél a vendégszeretet bevett szokás volt; kertjeik és telkeik terményeivel látták el barátait és szomszédait; az egyszerű eledelet szivesen és vidámság fűszerzte.

Áldassék Szent István királyi diós emlékezte.

Helyi, vármegyei és vegyes hírek.

— **A király születésnapja.** Az egész ország hagyományos bonozással ünnepeli a mai napon királyunk születését napját. A helybeli r. kath. templomban is ünnepélyes istentisztelet tartatik ma, amelyen részt vesznek a hivatalos testületileg és a hívők serege, hogy áhítatos imát küldjenek az égbe, hosszú és boldog életét esdvén jószág királyunk számára.

— **Czippott Zoltán dr.** járásorvos és th. megyei főorvos f. h. 15-én reggel családjával együtt végképén elköltözött Muraszombathól Pápára. Jó barátai búcsúbankettet rendeztek tisztelőre a Korona vendéglőben, amelyen a vidékről is számos megjelentek és amelyen mintegy hatvanan vettek részt. Tisztázásai nevében Pósfay Pongrácz főszolgabíró, a kórházosok nevében pedig Geiger Vilmos dr. mondta neki Isten hozását igen meleg szavakkal. Beszéltek még Kovács István ér. lelkész, Sinkovich Elek szolgabíró, Sinkovich Dénes stb. s végül az ünnepelt búcsúzott el a nála megszokott ékezősszállal, a megbotaságtól remegő hangon s anyai bonozással, hogy sem nem maradt szárazan. Nehezen, fájó szíve távozott szülőföldjéről, arról a helyről, ahol élete legszebb napját töltötte, ahol mint orvost, mint a járás társadalmi életének egyik kimagasló, legjelesebb tagját köztisztelőt és közszeretot környékezte. Ösztöne szívből fájlaljuk elutasítását mindnyájan, a kik közelebbről ismerjük férfias jellemének nemes vonásait, akik tudjuk, hogy mily lelkiismeretes pontossággal, buzgalommal végezte hivatalos teendőit, mily odaadással, kitűnő szakértemmel gyógykezelté szenvedő embertársait s mennyi áldozatkészséget, nemes ambíciót tanúsított társadalmi téren kiváló szereplésében. Tehetsége, szeretetreméltó egyéni tulajdonságai a vezető szerepek egyikét jutatták neki járásunk közeletében s annak a szerepek ő mindíg derekasan megfellt. Olyannak ismerték meg és 16 év után mint olyan távozott körünköl, a kire azt szokták mondani: egész ember. Családj, gyermekei jövőjeér hozta meg a nagy áldozatot, hogy körünköl idegen helyre, idegen emberek közé távozott; adja Isten, hogy reményeiben ne csalatkozzék, hogy új otthonában megefeledés, boldogság legyen osztályrésze s találjon anyai igaz baráti szeretetet, amennyi innen kiesíri. Isten hozzá! (Szerk.)

— **A körmeid-muraszombati vasút** traszrevíziója, Spányi Kálmán a kereskedelemügyi miniszterium műszaki tanácsosának vezetése alatt, f. h. 22—24 íg fog végbenenni.

A germánoknál hívás nélkül lehetett asztalhoz ülés és kinalgató nélkül hozzafogni; senki sem kereste, ismerős-e a vendég, vagy idegen. Ha az eszed elfogott, gazda és vendég átmentek a szomszédba és ott folytatták a munkát, ha volt miből.

Az első keresztények szeretett lakomái, az ugynevezett agapák ismeretekek.

A régiak lakodalmak alkalmával hónapokon át vendégkedtek. György landsbati herceg házassága alkalmával — 1475-ben anyai volt a vendég, hogy csak a lovak száma 93.600-ra ment. Nyolc nap alatt elfogott 300 ökör, 63.000 tyúk, 500 lud, 75.000 rák, 75 vaddisznó, 162 szarvas, 170 hordó asztali és 270 hordó csemege bor; az egész költség 80.000 aranyra rugott.

Vendégségek alkalmával az ételek száma végtelen volt; III. György angol király egy lakomáján feladott 414-fele étel; az ebéd 6000 font sterlingbe került.

A magyarok vendégszeretete a külföld előtt is jó hírből áll; azt tartják felölünk, hogy a magyar asztalnál sokat és jól lehet enni. Kár, hogy az idő mostohaasága e jó hírnököt veszélyel fenyegeti.

Az előelő rómaiak asztalán nem ritkán előfordult a strucz, hattyu, szőlővel hizalt róka, emberhussal táplált csuka. Vadius Pallió naponkint

— **Eljegyzés.** Junkunecz Sándor m. kir. járási állatorvos f. h. 11-én váltott jegyet Berke Márta kisasszonnyal. Özv. Berke Mihály né úrnő bájós és szeretetreméltó leányával. Sok boldogságot kívánunk a szívöl kötendő frigyhez!

— **Kápolnaszentelés.** B.rózsák község lakói csinos gotikus kápolnát emeltek ker. szt. János tiszteletére, melynek felszentelése f. h. 4-én ment végbe egyházi ünnepélyileg egybekötve. Ezreke menő nép vett részt a szt. misén, melyet Ivanozki Ferenc dr. esperes plebános mondott és hallgatta az ünnepi szönek Kőceján István péterhegyi plebános beszédjét. A kápolna körül diadalkör volt felállítva magyar- és vendéylev feliratokkal és magyar nemzeti színd lobogókól ékesítve.

Halálozás. Dobosi István okl. gyógyszerész és mérnök, ferenczvázi birtokos f. h. 14-én 84 éves korában hossza szenvedés után, Ferenczvázi meghalt. Temetése f. h. 16-án ment végbe nagy számú intelligencia részvétele mellett. Nyugodjék békeében!

Értekezlet munkásügyben. A járásunkbeli különleges munkásviszonyok tanulmányozására a földművelésügyi miniszter kiküldte Bernáth Dezso miniszteri biztot, aki f. h. 16-án városunkba érkezett és te nap délelőt a városbázan Pósfay Pongrácz főszbíró és Sinkovich Elek szolgabíró részvétele mellett megbeszélést tartott a kaszás-gazdakkal és munkásokkal azon módozatokat tárgyalván, a melyek alapján a munkásviszonyok árársunkban végleges rendezhetők lennének. Az eredményt majd annak idején közölni fogjuk.

— **Muraszombathól való végleges távozásom** alkalmából kötelességemnek tartom, hogy mindazon ismerőseimnek, barátainak, a kiktől személyesen nem búcsúzhattam el. — ez uton mondjak egy szíven melyből fakadó „Isten hozzá!”-ot. Dr. Czippott Zoltán.

— **Páratlanul fényesnek** ígérkezik a nagyszabású mulatság, melyet ker. nöegyletünk f. h. 20-án rendez. Az előjelek után ítele méltán megérdemli az általános e deklódést, melyet a szokásos tánczot, elárústáson kívül különösen különleges cirkszúzával, muzemával kelt. Helyeb urak, a több külföldi híres amatőr a szereplők, akik nemesak megvalósították, hanem egylátszó jóval többet nyújtanak, mint amit a családok hirdetésekben ígérnek Már a pompás ruházat, kiállítás, világítás is nagy sikeret ígér, hát meg a sok bölcső, a tűzőokádó, a nagy mester, aki hangjával az egész állatvilágot hűen utánozza Es-dam-dam, aki sörös hordókkal labdázik. Nem tudom, innét, avagy a nagy hintáról, melyet épen számokra állítanak, fogjuk-e majd nehezebben gyermekeinket avagy tán mimágnakát elcsalhatni. A muzem látványosságai, egy 186 kilós óriás, két apertórozó borju, 4 lábú kacsa s az a sok vad és szelid ritkaság, roár külön is figyelemre méltók. — Lesz aztán lövölde, halásztés, nyilt színpad, menyit látni való s 2 zenekar, meg egy „verki!” mellett kitűnő hangulat s hiszem, a „jótékony csezlra való tekintetből” egy

kis bevétel is. Tehát a víszentlázásra! Jó mulatást és szép időt!! A circuszjegyek Takács pénztárnok urnál már is nagyban kelnek.

— **Halálozás.** Kovács Károly törvényszéki bíró, aki albró korában hosszabb ideig tartózkodott Muraszombathban, f. h. 15-én Budapesten, ahol elborult elmével kiindlott éveket át, elhunyt. Családjá a következó gyászjelentést adta ki: „Alulírottak a saját és az összes rokonok nevében fájódelonelt szírvvel jelentik a legjobb férj, atya és rokon Kovács Károly törvényszéki bíró urnak f. h. 15-én reggel hossza szenvedés után, életének 49-ik, boldogházaságának 13 évében Budapestent történt gyásos elhunytát. A drága halott hűtetei Nagy-Kanizsára szállítottak és f. h. 17-én délután 5 órákor fognak a helybeli r. k. sarkterben lévő gyászházból kő nyugalomra helyeztetni. Az engesztölő szent mise-áldozat f. h. 19-én délelőt 9 órákor fog a helybeli Ferenczrendiek templomában a Mindenhatóknak bemutatattni. Nagy Kanizsa, 1901 augusztus 15. Áldás és örök béke lamváira! Özv. Kovács Károlyné, született Ilutter Lujza, mint neje Kovács László, Erzsi és Ilonka, mint gyermekei.” Nyugodjék békeében!

— **Tettenért vásári tolvaj.** Az Öri Szt. Péterben legutóbb megtörtött országos vásár alkalmából Ücsek Julianna gesztenyési hajadont a csendőrfjartat tetten érte, amikor a Szivacsák Antal csákortányai kereskedő nyitott sátrából egy 26 méter ruhakelmei magában foglaló csomagot elemelt. A tettenért tolvaj hajadont feljelentették a szent-góthárdi kir. járásbírósnak.

— **Vizbefúás.** Kovács Ferenczné völgyközi lakos a minap könyháját meszelvén, 11 hónapos kis fiát, hogy urban ne legyen kitétte a pajtába és ott felügyelet nélkül hagyta. A gyermek a pajtában volt, alig 2 liter vizet tartalmazott sajtarhoz mászott és abba fejjel beleesvén, megfulladt. Az asszony ellen gondatlanság miatt megindították a vizsgálatot.

— **Talált hulla.** Ko ong község határában ismét kivetett a Mura folyó egy 15—16 éves ismeretlen fe. fi hüllát, amelynek fején kőrözök nyolai észleltetvén a kir. bíróság megindította a vizsgálatot.

— **Uj tűzrendészeti felügyelő.** Mint már említettük járásunkban, tekintettel annak nagy kiterjedésére, az eddig létezett 3 tűzrendészeti felügyelő mellé meg egy negyedik felügyelői állás szerveztetett, amelyre Soház István ferenczvázi birtokos, tűzoltóparancsnok választott meg.

— **Kitüntetett gazdasági oszled.** Bellatinczon, mint nekünk írják, szep ünnepe volt vásárvnap délelőt. Ekkor adta át Szmodis Viktor alsó-lendvai főszolgabíró a földművelésügyi miniszter képviseletében Kóter István gazdasági cselednek azt a díszlevelet, továbbá 100 koronát, melylyel a miniszter harmadzötéves hű szözlálatait és uraságok való hűségét kitüntetted. Az ünnepe a templom előtt való térségen folyt le. A munka ünnepe emelésére megjelent gróf Zichy Ágoston v. b. t. családjával, az uradalom tisztikara, a papúság és környék lakossága igen nagy számban. Maga az ünnepe rövid volt és tulajdonképpen csak két beszédöl állott. Az egyiket, az első, Szmodis főszolgabíró mondta. A főszolgabíró beszéde után Kollár Péter plebános lépett az emelvényre és ugyanezek tartalmas, példákban bővelkedő vendéylev beszédben buzdította a hallgatóságot a munka érdemének elismerésére.

— **Köszönetnyilvánítás.** Özv. Czippott Rozsóné szives volt a battányi népkönyvtár részére 12 darab különböző hasznos irányú könyvet adni, melyért fogadja ez uton is a népkönyvtár választmányának hála köszönetet.

— **Értesítés.** Az idei tenyészállattízadásokra vonatkozó hirdetményekben díjazási helyül tévesen szerepel Sárvár, mert ott állattízadás nem fog tartatni, hanem szeptember h. 11-én reggel 6 órákor Hegyfaluban lesz megtartva. Szombathely, 1901. augusztus h. Ernusz Kelemen, elnök. Rósz-Károly, igazgató-titkár.

— **Viharágyu-vita.** A szakkörökben megindult a vita: vajton a viharágyunak van-e használma, ecs; ekkorgethetök-e vele a jégfelhők, vagy nem? De hát a hány ember, annyii vélemény. A gazdák egy része megesküszik rá, hogy van használma, s hogy elterelhetők azzal, a jégfelhők; a másik része azt mondja: holonság. Az utóbbiak véleményén van a meteorológiai intézet is, a mely azt mondja, hogy nem egy viharágyu, de a legrémesebb ágyúzás sem képes a jégfelhőket elterelni. Ugyan e kérdéshez vól most hozzá ifjú Tolnai Lajos, a magyar kir. országos meteorológiai és földmágneseségi intézet tisztviselője, az Időjárás cs. szaklapban Tolnai is azok pártján van, akik nem túlságosan nagyrebúlik a viharágyu hasznát és ezt mindenfelé számításal is demonstrálja.

három rabszolgát dobottat a halástaiba. Midön rózaszahalat vagy más nagybecsű madarat adtak fel, ez fuvolahang mellett történt; ekkor a vídamásig tepóntra hágott és megilletődvé szorongatták a házúr kezeit.

Lukullus oly ebédre, mely csak ezer tallérba került, nem mert vendéget hívni, nehogy fősvényés gyanújába essék. Hellogaból asztalára csupán páva- és fülemüle nyelv, kajlád és fászinvelő és hatnyal mell kerültek. Változtosság kedvéért feladott még aranyszemekkel vegyített borsó, ambárvál kevert bab és igaz gyöngyökkel fűszerezett rizs; nádrus égett a lámpákban és a rózsabort maxstixal vegyítették.

Ezek tehát az evést művészetet alakították; nem tudták már, hogy mit egyenek.

A szakácsok keresettek voltak és nem ritkán nagy kítüntetéseken részesültek. Hogy is ne! a kinek a hasa az istene, azelött első ember a szakács.

Athénben egy népgyűlés alkalmával Chaerophilus fiaj poigárgojot nyertek csak azért, mert atyjuk egyike volt a város legügyesebb szakácsainak.

Nemely udvaroknál minden ételnemre külön szakács volt alkalmazva, ugy, mint Egyptomban minden betegsére külön orvos.

Mai világban is a szakácskönyvek egész kis irodalmat képeznek.

A moltánházi önk. tűzoltó-egylet
Zoltánháza, a Skrabán János-féle vendéglő gyümölcsfakerthelyiségében 1901. augusztus hó 18-án zártkörű tőnzvialmat rendez. Kezdeté d. u. 3 órákor: Beletji díj szemelyinknt 50 fill., család-jegy 1 kor. Egenruhás bajtársak a beletji díj felét fizetik. — Ugyanezak a pálmalfai önk. tűzoltóegylet Pálmalfán, Siftár István, új vendéglő kert-helyiségében 1901. évi szeptember 1-én saját pénz-tárá javára zártkörű nyári tőnzvialmat rendez. Beletji díj: szemelyinknt 60 f., családíegy 1 kor. Egenruhás bajtársak a beletji díj felét fizetik.

A földadó reviziója. A pénzügyminiszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, melynek lényege az, hogy mivel az egyesek adók reformját tervezte s ezzel kapcsolatban a földadó revizióját is meg akarja ejteni, ennek foganatosítását az észleléstől kellő tájékoztatást akar szerezni azokról a körülményekről, melyek a jelenlegi adóztatásnál észlelhető aránytalanságot okozzák. E régből megfelelő adatok beszerzését határozza el s az előtanulmányok sikere érdekében közreműködését kéri a törvényhatóságoknak is. A miniszter egyben intézkedett, hogy kézzel az egyes törvényhatóságok területén tanulmányozzák a földadó észlelhető aránytalanságait.

Közigazdaság.

Mohok irtása.

A moh képződés nem oka, de következménye réteink terméketlenségének. Egyes esetben a mohképződés okát az képezi, hogy a réttalaj tápanyagokban hiányt mutat, ilyen réteknél a különböző helyes kezeléssel összekötött trágyázás folytán a mohok mieelőbbi eltávolítása kétségelmentesen sikerül. A trágyázásnál azonban nem szabad megelégednünk arról, hogy a trágyában az összes tápanyagot megadjuk, mert egyoldaló trágyázással itt nem érünk célt. A nagy mértékben tözeges rétek nitrogén vegyekben már a természetől fogva is gazdagok nem így azonban foszforos és kálium, mely két tápanyagra a trágyázás alkalmával különös tekintettel kell lenni, annál is inkább, mert egyes vidékeken a kizárólag foszforossal való trágyázás van igen elterjedve; míg a rétek kálii szükségletét teljesen figyelmen kívül hagyják; már pedig csakis mindig trágyaféleség megfelelő alkalmazásával érhetünk el tartós sikert.

Habár a rétek időnkönként elmohosodását, mint láttuk, a talaj soványasága is okozhatja, mégis sokkal gyakoribb az olye et, hogy a mohosodás az altalaj tulságos nedvesség következtében lép fel s így a felesleges víz lecsapolásával már megvan a biztos eszközünk a mohok eltávolítására; s hogy itt mégis annyi hibát látunk elkövetve, annak okát abban találjuk, hogy a rétek tulságos nedvességének levezetését általánosságban nem tartják szükségesnek; már pedig a tulságos nedvesség nemcsak az által káros, mert előmozdítja a mohképződést s a csekélyértékű szavanyufüvek tenyészését hozza magával, hanem főképpen azáltal, hogy a nehezebb füvek tenyészhetősége a talajt alkalmatlanná teszi.

Elmosódott réteknél tehát első sorban megfelelő lecsapolásról kell gondoskodnunk s ha ez megtörtént a talaj savanyúságát kell megszüntetnünk, amit legjobban és leggyorsabban alapos mezés által érhetünk el. Ha ezek után időnkönként megfelelő trágyázásban, boronálás és gyomirtásban részesítjük réteinket, úgy célunkat elérjük, mert a mohok helyén nemcsak a füvek és herefélék fognak diszteni.

Mínó búzát termeljünk a rozsdá elleni védekezés szempontjából?

Talán egy kultúrnövénynek sincs oly sok fajta, fajtája és változata, mint a búzáknak s ugyancsak alig van kultúrnövényünk, melynek változatai a talaj és időjárási viszonyok iránt oly különböző igényeket támasztanak, mint éppen a buza. — Ezen körülmény természetesen nagyon megnehezíti a gazda helyzetét akkor, midőn arról töpreng,

hogy a száz és százféle agyondicsért buza variétták közül melyiket válassza ki termelésre, s különösen megnehezíti a mai viszonyok között, a midőn a termelendő növény megválasztásáért már nemcsak arra kell ügyelni, hogy az a gazdasági klimatikus és talajviszonyainak megfelelően, hanem egyuttal arra is, hogy az ellentálló képességgel bírjon ama veszedelmekkel szemben, amelyek akár kedveztlen élethezonyok, akár állati, vagy növényi ellenségek által idéztetnek elő.

A búzáknak egyik legnagyobb veszedelem a rozsdá, a melyet egy gomba és pedig a Puccinia-nem egyes fajai idéznek elő; kártékonyasága, mint ismeretes, abban nyilvánul, hogy spóriá elvonják a mag táplálékát s ennek következtében az összeaszik, töppedt szemű lesz. Az ellene való védekezésnek számos módját kísérelték meg, így az algacsovézést, a soros vetést, a gyomok fokozottabb irtását, a csávézést stb., de mindezek teljes védelmet nem nyújtottak, hanem a bajt kisebbítették. Csak legujabbban találkoznak a védekezési eljárások alkalmazása tekintetében oly irányral, mely remélhetővé teszi azok sikeres eredményét. Ezen iránykírandulási pontja: a fajta ellenálló képessége s az idevonatköző kísérletek már is következtetni engedik, hogy a rozsdá ellenállási képesség a csupasz búzánál sokkal nagyobb, mint a szakálás búzánál.

Egy hazai uradalomnak e tárgyban végrehajtott termelési kísérlete szerint a kísérlet alapját három parcella közönsége buza és ugyanannyi csupasz buza képezte egy-egy magyar holdra. A buza későn vettetvén, rozsszal a legnagyobb részt hó alatt kelt ki, ennek következtében fejlődése tavasszal silánynak mutatkozott e így szükségessé vált a chiliálétrommal való fejtágyázás. A rozsdá mindkét buzafajtán fellépett, de míg a közönséges búzánál oly mértékben, hogy június vége felé zöld sása már nem volt, addig a csupasz buza levelei ugyanakkor még legnagyobb részben zöldek voltak s emellett a csupasz búzának erőteljesebb gabonája is volt, mint a közönségesnek.

Ezen és számos más kísérlet hasonló eredményre indokoltta teszi tehát a csupasz búzának, mint olyan buzafajtának felkarolását, mely a rozsdával szemben nagy ellentálló képességgel bír.

Irodalom.

Irodalmi esemény van készülében. Arról van ugyanis szó, hogy nemzeti irodalmunk összes elhunyt nagyjainak munkái egyöntetű, díszes kiadásban kerüljenek a magyar nemzet kezébe: egyöntetűen, díszesen és olesón, 55 címsorban kötött, könnyen kezelhető kötetben. Balassától és Zrinyitől Arany Jánosig minden magába foglal ez a kiadás, a mit költői irodalmunk maradárdó becsült fölmutathat. De nemcsak költőink munkáit Szechenyi István, Deák Ferencz, Kossuth Lajos, Kemény Zsigmond munkáinak legjavát is. A „Magyar Remekirók” tehát nagy költőink és írónk olyan kiadása lesz, a melyre évtizedek óta vár a magyar nemzet és arra való, hogy olvassák, mert elhagyja azt, a mi másod- vagy harmadrangú, avagy a mi csupán a tudós kutatót érdekl. A régből írók műveit irodalmi értékeikhez és irodalomtörténeti jelentőségükhöz mért megválogatásban, az újkori írók (nevezetesen Arany, Vörösmarty, Petöfi, Tompa, Garay, Bajza, Czuczor, Vajda, Arany László, Szillegyi, Madách, Reviczky, Csiky) műveit lehetőleg teljeskörűen, mindenesetre főműveikkel fogja felölelni. A Franklin-Társulat, mint e korszakos irodalmi vállalat kiadója, ezzel a vállalatával nagy meglepetést szerez a nemzetnek. Evek óta készül ná; egymás után szerezte meg terve kivételhez joles írónk munkáinak kiadói jogát, s most, hogy Arany János művei is tulajdonává lettek, siet annak megvalósításával s 55 tekintélyes szép kötetben egyesteni nemzetünk szellemi munkássága legjavának summáját, azzal a nagy gondossággal, melyet az ilyen tekintélyes vállalat megkövetel. Ezért az egyes írók munkáit legelőbbit talajban rendezik s a talajt el életrajzzal. Élelők Gulyal Pál, Beöthy Zolt, Berzevics Albert, Kossuth Ferencz, Eötvös Károly, Rákosi Jenő, Lévy József, Vadnay Károly, Heinrich Gusztáv, Riedl Frigyes, Bárdos Ferencz, stb. Az oszme, mely a kiadó társulattal e nagyjelentőségi vállalat közbebotásánál vezérel, az hogy lehetővé tegye minden eséladnak a magyar nemzet joles és remek írónak megszerzését, úgy egy, hogy a művelt külföldön is a legszebbébb jövedelmű család is legelső sorban a nemzeti klasszikuskol bírtokába jut. A kiadó Franklin-Társulat e nagyvállalat részletes programját össze foglal közzétenni és ugyanakkor a kiadást megindítani. Kötelességének tartja azonban már most, — a közönség saját érdekében, — a figyelmet e

korszakos vállalatra felhívni, hogy megtévesztések elten megóvja. A hirdalpokon úgyhis néhány nap óta. „Képes remekirók könyvtára” cím alatt egy vállalat hirdettetik, melynek czime félreértésre adhat alkalmat. Ily félre-tesek vagy megtévesztések kikerülése végett hangsu lyozni szükséges, hogy a magyar remekirók gyűjteménye kizárólag az eszük a Franklin-Társulat kiadásában jelen-geik meg, mivel ez a társulat ez idő szerint a nagy magyar írók kizárólagos kizárólagos tulajdonosa.

Pályázat. A Széleszeti és Borászati Lapok Naptárára a jövő évre ugysz dum tartalmát szépirodalmi naptárral fogja megvívteni. E czélból rövid, tárcaalakú czikkreke pályázatot hirdet. A tárgy szabadon választható, de kivánatos, hogy benne a szőlőszetve vagy a borászatra vonatkozás legyen, tehát szakértés és irodalmi színvonalon álljon. Első díj 25 K., a második díj 10 K. Hatvanold f. évi szepiörtel. 14. bíralatot szivességöl elfogadók: dr. Horvath Ádám orsz. képviselő és Vajda Viktor főreális kolai tanár. A jelölés pályázatok a „Széleszeti és Borászati Lap” szerkesztőségéhez (Keeskemét) küldendők.

586/1901. végrh. száml.

Arverési hirdetemny.

Altult bírósági végrehajto az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírre teszi, hogy a muraszombati kir. járásbírosztás 1901. évi V. 190/1. és 190/3. sz. végzése következtében Dr. Verga Gábor ügyvéd által képviselt Skublies Ignacz javára Jarga Mihály és társai gödörházi lakosok ellen 405 kor. s jár. erőjege 1901. évi július hó 1-én fogantottított kötelégtel végrehajlás útján is és felülfojtat és 670 koronára becsültl kövözke ingóságok u. m.: tohén, uszó, tñó, szekér, oka, taliga, borona és ökröböl álló ingóságok nyilvános árverésen eladnának.

Mely árverésnek muraszombati kir. járásbírosztás 1901. évi V. 190/4. sz. végzése folytán 405 kor. tókekötvetelés, ennek 1901. évi márczius hó 3. naptóljáró 5/6 kamat- és addig összesen 247 K 29 f-ben bírolat mar megállapított költségek erejege Gödörházán Kocsis Pálnál 1901. évi augusztus 22-én d. e. 9 órákor, k. n. e. Józsefnél 1901. évi augusztus 22-én d. e. 10 órákor és Szépe Pálnál 1901. évi aug. 22-én délelőtti 11 óraja határidőül kitűztek és ahhoz a venni szándékozók oly megfigyeltésel hívatnak meg, hogy az írtott ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében közpönzfizetés mellett a legelőbbit igérnök, szükség esetén beosaron állni elfognak adatul.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfojtattak és akokra kötelégtel jogot nyartek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Muraszombtatban, 1901. évi augusztus 9-én.

Szabady József,
kir. bírósági végrehajto.

Egy jó házból való ítu
tanonezknak
azonnal végvetetik

Hirschl N.,
könyvnyomda és papírkereskedésében,
Muraszombtat.

Minden háziasszonynak

legnagyobb büszkesége,

hogy jó kávét főzhessen. Izzetes kávé készítésének főkélléke a kávé szép és egyenletes porkölése, mely az eddigi egyszerű porkölőkben a legtrikabb esetben sikerült kifogástalan szépen porkölit, kitűnő minőségű kávé: a

Fiumei Kávé-Pörköldé (részevnytársaság)

saját, szabadalmazott módszere szerint, a kávé zamátjának, valamint az összes értékes tápanyagának megtartása mellett állt elő.

Ezen porkölőköt 1/4 kilós csomagokban ASCHER B. és FIA valamint FÜRST A. és FIA füzster és gyarmatáru kereskedésében kapható és hogy a közönség utánazásoktól ügyv hamisítottak megóvássék, minden csomag olomzárral, védjegyükkel s a következő felirattal

Fiumei Kávé-Pörköldé (részevnytársaság),

van elávta.

Legmelegebben ajánlható tehát az összes házi-asszonynak, kávéosznak, szaladósoknak, a saját érdekében, hogy a fumei porkölököt kitűnő minőségűről egy próbavételre állni meggyőződésük megteszék.

Egy jó családból való fiu
tanoneznak

felvétetik

Tomka György,
vas- és fúszkereskedésében
ALSÓ-LENDVÁN.

3-3

oooooooooooooooooooo

Volckmar Berta
hatóságilag vizsgázott zongoratanárnő
zongora-raktára

és

kölcsönző intézete

MBRBURG, obere Herrengasse 54 földsz.
(a es. és kir. gymnasiüm átellenében)
ajánl a legnagyobb raktárakban

Új zongorák
(mignon, szalon-
szárny stb.)
és
piano

kereszt-fenyelel, díofa színezettel, fekete és amerikai matt díofából
szintegy

harmoniumok

(európai és amerikai hangmód szer) a legelőkelőbb
gyáraktól, eredeti gyári árak mellett.

Különlegesség

6-12

Ehrbar-zongorákban.

*Irásbéli jótállás - Résztételtételek. - Becserél és
stad újfészott zongorákat.*

Olesó zongora-bérlet.
Hangolás elfogadtatik.

oooooooooooooooooooo

Clayton & Shuttleworth
Gépgyártási és fényképezési
Budapesti Városi-udvar
63. sz.

Locomobil és gőszéplő-gép-telepek
Lincoldi förzőgyárunk a világ legnagyobb
Locomobill- és cséplőgép-gyára.

Colmbia-Mill
Legjobb szecskavágó,
szecskavágók, répvágók,
kukoriczamorzsolók,
darálók, előszalók,
egyedlimes szecskavágók.

3-4 sz. vanti ezek és minden egyéb gazdasági gépek.
Részletek díjmentesen, kéz-
nyelv- és kéreményesen
küldvünk.

13-16

LAMPIONOK nagy választékban

(papírlámpák)

kaphatók

HIRSCHL N.

könyv- és papírkereskedésében,
Muraszombat.

Butor

nagy választékban. ó-nemet, —
fényezett ebédlő- és háló-
szoba garnitúrák, a legszebb
kivitelben, jutányos árak mellett
Kép- és butor raktár.

38-52

Kugler Antal,

Graz, Annenstrasse Nr. 20.

URAY TESTVÉREK

Ezelőtt Thurmann M.

R E G E D E,

ajánlják **nagy raktárukat:**

I *Traverznik, avutt vasuti sinek, kötővasak,
épületvasalások, horgony és horgonyzott leme-
zek, tetőpép-lemezektől és elsőrendü Styriai vasból*

mélyen leszállított áron.

*Továbbá mezőgazdasági gépekben ugymint: kézi és járgányos
cséplőgépek, járgányok, (Söppel) gabonatisztítók (Frieur)
gabonarosták, dobrendszerü és tárcsás szecskavágók,
répvágók, darológépek, (Schrottmühlen) kukoriczamorzsolók, borsajatók és
gyümölcs zuzógépekben a legkíresebb gyárakból.*

